

มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาและการป้องกันอุบัติเหตุจราจร อันเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้เขียน นางสาวอริการัตน์ นิยมไทย นิติกร สำนักกฎหมาย

๑. บทนำ

“เครื่องดื่มแอลกอฮอล์”^๑ นั้น ไม่ใช่เครื่องดื่มธรรมดาทั่วไป แต่เป็นเครื่องดื่มที่หากบริโภคมากเกินไปอาจมีผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้โดยตรงและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม เช่น ก่อให้เกิดการเสพติด พิษจากแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดโรคเรื้อรัง ปัญหาความยากจน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว และปัญหาอุบัติเหตุจราจร อันเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมกันแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอุบัติเหตุจราจร ซึ่งมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทั้งหมดนั้น มีสาเหตุเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ โดยความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจราจรในแต่ละครั้งจะเพิ่มสูงขึ้นตามระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดของผู้ขับขี่ ทำให้คนไทยต้องบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จะเห็นได้จากสถิติอุบัติเหตุจราจรทางบกในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งมีอุบัติเหตุจราจรเกิดขึ้นทั้งสิ้น ๖๘,๒๙๖ ราย มูลค่าทรัพย์สินเสียหาย ๖๑๐,๖๘๖,๑๒๘ บาท มีผู้เสียชีวิต ๙,๐๖๐ คน บาดเจ็บสาหัส ๔,๐๔๗ คน และบาดเจ็บเล็กน้อยอีก ๑๗,๑๒๓ คน^๒

จากปัญหาอุบัติเหตุจราจรอันมีสาเหตุเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบกับประชาชนคนไทยได้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบัน รัฐจึงต้องควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการตรวจจับมาแล้วขับหรือการจำกัดสถานที่ดื่ม เป็นต้น ในส่วนของมาตรการตรวจจับมาแล้วขับนั้นเป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรการจำกัดสถานที่ดื่มโดยเฉพาะบนทางในขณะขับขี่หรือในขณะโดยสารรถเป็นมาตรการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. ๒๕๕๕^๓ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ คอลัมน์ การปฏิรูปกฎหมาย : LAW REFORM จึงขอนำเสนอบทความเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาและการป้องกันอุบัติเหตุจราจรอันเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ดังนี้

^๑พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓

^๒“เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด

^๓ที่มาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

^๔ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๑๒๓ ง หน้า ๒ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

๒. หลักการของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและการป้องกันอุบัติเหตุจราจรอันเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ดังที่กล่าวแล้วว่าอุบัติเหตุจราจรส่วนใหญ่มีสาเหตุอันเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่ยานพาหนะ รัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเป็นลำดับต้น ๆ โดยเฉพาะในแง่มุมที่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่อันเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลได้ก่อให้เกิดผลกระทบขึ้นกับสังคมส่วนรวมและเป็นการที่สังคมโดยส่วนรวมจะต้องร่วมกันดำเนินการแก้ไข จึงได้มีการตรากฎหมายเพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะขับขี่ดังนี้

๒.๑ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นการกำหนดเพื่อป้องกันอุบัติเหตุร้ายแรงที่เกิดขึ้นบนท้องถนน เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลซึ่งมีสาเหตุมาจากผู้ขับขี่ขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น กฎหมายฉบับนี้จึงได้กำหนดให้การขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นเป็นความผิดและกำหนดโทษของการฝ่าฝืนไว้ กล่าวคือ

(๑) ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น (มาตรา ๔๓ (๒))

(๒) ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ขับขี่ผู้ใดขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ผู้ตรวจการ^๑ มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดรถและสั่งให้มีการทดสอบตามมาตรา ๑๔๒ ด้วย (มาตรา ๔๓ (ตรี))

(๓) เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถในเมื่อเห็นว่าผู้ขับขี่หรือบุคคลใดในรถนั้นได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งกฎหมายนี้หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้น

ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ (เจ้าหน้าที่) เห็นว่าผู้ขับขี่ขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ให้เจ้าหน้าที่สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ ดังกล่าวว่าเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่ ในกรณีที่ผู้ขับขี่ไม่ยอมให้ทดสอบ ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้นั้นไว้ดำเนินการทดสอบได้ภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณี เพื่อให้การทดสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว และเมื่อผู้นั้นยอมให้ทดสอบแล้ว หากผลการทดสอบปรากฏว่าไม่ได้ฝ่าฝืนขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นก็ให้เจ้าหน้าที่ปล่อยตัวไปทันที การทดสอบนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๑๔๒)

ทั้งนี้ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒^๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ดังนี้ การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยใช้วิธีการตามลำดับ คือ

^๑พระราชบัญญัติจราจร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ (๔๐)

^๒“ผู้ตรวจการ” หมายความว่า ผู้ตรวจการตามกฎหมายด้วยแห่งการบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์.

^๓ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๑ ตอนที่ ๕๓ ก หน้า ๘๖ วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๗.

ก) ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบ ให้ใช้เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจ (BREATH ANALYZER TEST) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

ข) ตรวจวัดจากปัสสาวะ

ค) ตรวจวัดจากเลือด

การตรวจวัดจากปัสสาวะหรือตรวจวัดจากเลือดให้ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถทดสอบตรวจวัดลมหายใจได้เท่านั้น ในกรณีที่ต้องทดสอบโดยวิธีตรวจวัดจากเลือดให้ส่งตัวผู้ขับขี่ไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด และทำการเจาะเลือดภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม และถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเมาสุรา กรณีตรวจวัดจากเลือดเกิน ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ กรณีตรวจวัดจากลมหายใจหรือปัสสาวะ ให้เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้ กรณีตรวจวัดจากลมหายใจให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ ๒,๐๐๐ กรณีตรวจวัดจากปัสสาวะ ให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับเศษ ๑ ส่วน ๑.๓

(๔) ในกรณีที่ผู้ตรวจการพบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดขับรถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ให้ผู้ตรวจการส่งตัวผู้ขับขี่นั้นพร้อมพยานหลักฐานในเบื้องต้นแก่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกิน ๖ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่พบการกระทำความผิดดังกล่าว เพื่อดำเนินคดีต่อไป (มาตรา ๔๙ จิตวา)

บทกำหนดโทษ

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น หรือไม่ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท (มาตรา ๑๕๔ (๓))

ผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการที่ให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ ในกรณีที่มิเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ขับขี่ขับรถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นตามมาตรา ๔๓ ตรี ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท (มาตรา ๑๕๗/๑ วรรคหนึ่ง)

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ (๒) ขับรถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่า ๖ เดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๖ ปี และปรับตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๒๐,๐๐๐ บาท และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ (มาตรา ๑๖๐ ตรี)

ในคดีที่ผู้ขับขี่ต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นเกี่ยวกับรถยนต์นั้น ๆ นอกจากจะได้รับโทษสำหรับการกระทำความผิดแล้ว ถ้าศาลเห็นว่าหากให้ผู้ขับขี่รถต่อไปอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ได้ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดยังอยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขฟื้นฟูได้ ศาลอาจมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่และให้ผู้ขับขี่นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ภายใต้เงื่อนไขและระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยให้อยู่ในความดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม การกุศลสาธารณะ หรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแลด้วยก็ได้ และถ้าความปรากฏในภายหลังว่าผู้กระทำความผิดดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ ทั้งนี้ การขับขี่ยานพาหนะที่ถูกละเมิดใบอนุญาตขับขี่ตามคำสั่งของศาลมีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๑๖๒)

อนึ่ง ความผิดของผู้ขับขี่ซึ่งได้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการที่สั่งให้มีการทดสอบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕๗/๑ และความผิดของผู้ขับขี่ที่ได้ขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖๐ ตรี เป็นความผิดที่ไม่อาจจำคุกได้แต่เพียงอย่างเดียว หรือทำการเปรียบเทียบได้ (มาตรา ๑๔๐)

๒.๒ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์นั้นได้เป็นสาเหตุใหญ่ส่วนหนึ่งในการก่อให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุจราจรซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ กฎหมายฉบับนี้จึงได้วางมาตรการต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์ดังนี้

(๑) การกำหนดให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าต้องจัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์ (มาตรา ๒๖) การห้ามขายเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์ในสถานที่หรือบริเวณวัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาล และร้านขายยา สถานที่ราชการ หอพัก สถานศึกษา สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สวนสาธารณะ หรือสถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา ๒๗) การห้ามขายเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา ๒๘) การห้ามขายเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์ให้แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ บุคคลที่มีอาการเมาจนครองสติไม่ได้ (มาตรา ๒๙) การห้ามขายเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์โดยวิธีการหรือในลักษณะใช้เครื่องขายอัตโนมัติ การเร่ขาย การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชม การแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชั่งโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดโดยแจกแถม ให้ แลกเปลี่ยน หรือแจกจ่ายในลักษณะเป็นตัวอย่าง หรือโดยวิธีอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา ๓๐) การห้ามโฆษณาเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายอันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม (มาตรา ๓๒) และการห้ามบริโภคเครื่องดัดแปลงรถมอเตอร์ไซค์ในสถานที่หรือบริเวณต่าง ๆ (มาตรา ๓๑)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะขับขี่หรือ
ในขณะโดยสารอยู่ในรถหรือบนรถ กล่าวคือ

มาตรา ๓๑ ได้ห้ามมิให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือ
บริเวณ ดังต่อไปนี้

ก) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของ
พิธีกรรมทางศาสนา

ข) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วย
สถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล

ค) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือ
การจัดเลี้ยงตามประเพณี

ง) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้
เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

จ) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง
หรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

ฉ) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชน
โดยทั่วไป และ

ช) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ
ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับข้อ ข) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรี
ประกาศกำหนดให้เป็นสถานที่
หรือบริเวณที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามมาตรา ๓๑ ได้แก่ พื้นที่ประกอบกิจการ
โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือห้าม
บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ ในสถานที่หรือบริเวณ
รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือ
การจัดเลี้ยงตามประเพณี ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้าม
ขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๕ และบนทาง
ในขณะขับขี่หรือในขณะโดยสารอยู่ในรถหรือบนรถ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนด
สถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. ๒๕๕๕

(๒) การห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะขับขี่หรือในขณะโดยสารรถ
ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีข้างต้นนั้น เป็นการประกาศกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภค
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามมาตรา ๓๑ เพิ่มเติม โดยห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง
ได้แก่ ทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม ทางร่วมทางแยก
ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และสถานที่ที่ประชาชนใช้ในการจราจร รวมถึงทางส่วนบุคคลที่เจ้าของ

^๑พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓

^๒ให้นามว่ารัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งและแก้ไขเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวง ระเบียบ และ
ประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจรหรือที่เจ้าพนักงานจราจรได้ประกาศให้เป็นทาง แต่ไม่รวมถึงทางรถไฟ ในขณะที่ขี่หรือในขณะที่โดยสารอยู่ในรถหรือบนรถทุกชนิด ยกเว้นรถไถและรถราง เป็นการห้ามทั้งผู้ขี่และผู้โดยสาร หากฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๒) ซึ่งแตกต่างจากกรณีมาแล้วผู้ขี่ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ห้ามเฉพาะผู้ขี่ไม่ให้ขี่รถในขณะที่เมาสุรา (มีปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดเกินกว่า ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์) หากผู้ขี่ฝ่าฝืนต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

๓. ข้อควรพิจารณาที่สำคัญของกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการขี่

ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นนั้นเป็นหลักการของกฎหมายจราจรทางบกและกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการขี่ในลำดับต่อไป จะขอยกกล่าวถึงข้อควรพิจารณาที่สำคัญอันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งอันเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการกำหนดข้อสันนิษฐานกรณีผู้ขี่ไม่ยอมให้ทดสอบโดยไม่มีเหตุอันควร และความเหมาะสมกรณีห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่ขี่หรือโดยสารรถ ดังนี้

๓.๑ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กรณีผู้ขี่ไม่ยอมทดสอบการเมาสุราตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ปัจจุบันได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ...) พ.ศ. กำหนดข้อสันนิษฐานกรณีผู้ขี่ไม่ยอมให้ทดสอบโดยไม่มีเหตุอันควร เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๒ ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดให้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขี่ขี่รถในขณะที่เมาสุรา เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้มีการทดสอบผู้ขี่ได้ในกรณีที่ผู้ขี่ไม่ยอมให้ทดสอบเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้ขี่นั้นไว้เพื่อดำเนินการทดสอบได้ภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทดสอบเสร็จสิ้นไป หากผู้ขี่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าหน้าที่ผู้ขี่ต้องรับโทษปรับครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้เนื่องจากผู้ขี่ส่วนใหญ่จะไม่ยอมทดสอบการเมาสุราตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ หรือหากยินยอมก็จะประวิงเวลาเพื่อรอให้ระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดลดลงไม่เกินกว่า ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เพราะเห็นว่าโทษของการฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าหน้าที่นั้นน้อยกว่าโทษของการขี่รถในขณะที่เมาสุรา

ดังนั้น จึงได้มีการดำเนินการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว โดยเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (กำหนดอุปกรณ์เพื่อช่วยในการแสดงสัญญาณจราจร และกำหนดข้อสันนิษฐานกรณีผู้ขี่ไม่ยอมให้ทดสอบโดยไม่มีเหตุอันควร) ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้มีการทดสอบผู้ขี่ว่าเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่ ในกรณีที่ผู้ขี่ที่มีพฤติการณ์อันควรเชื่อว่าขี่รถในขณะที่เมาสุราไม่ยอมให้ทดสอบโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นขี่รถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อรอบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕)

๓.๒ การจำกัดสถานที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. ๒๕๕๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ห้ามมิให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะขับขีหรือในขณะโดยสารอยู่ในรถหรือบนรถทุกชนิดนั้น มีลักษณะเป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกโดยฝ่ายบริหาร จึงมีสถานะเป็น “กฎ”^๑ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙^๒ ได้บัญญัติรับรองไว้

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) หลักการพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อำนาจกับผู้ที่ถูกอยู่ภายใต้อำนาจ อันเป็นหลักรัฐธรรมนูญทั่วไป ได้กำหนดให้รัฐใช้อำนาจจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้อยู่ภายใต้อำนาจอย่างพอเหมาะพอประมาณ กล่าวคือ มาตรการที่รัฐออกมานั้นสามารถดำเนินการให้เจตนารมณ์ของกฎหมายสำเร็จลุล่วงไปได้ (หลักความสัมฤทธิ์ผล) ในขณะเดียวกันมาตรการดังกล่าวจะต้องสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนให้น้อยที่สุด (หลักความจำเป็น) และห้ามมิให้รัฐใช้มาตรการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับสาธารณะชนน้อยมาก ไม่คุ้มกับความเสียหายที่จะตกแก่ประชาชนและสังคมส่วนรวม (หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ)^๓ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกาศฉบับดังกล่าวตามหลักความได้สัดส่วนแล้วจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกประกาศฉบับนี้ มีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ดังนั้น การออกประกาศฉบับดังกล่าวจึงต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งกฎหมายนั้น ในขณะเดียวกันก็ต้องก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนน้อยที่สุด และต้องมีความสมดุลระหว่างความเสียหายของประชาชนกับประโยชน์ที่สังคมส่วนรวมจะได้รับ

^๑ หมายถึง พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ.

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙

^๓ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”.

^๔ วรพจน์ วิศุทธิ์พิชญ์, สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน ๒๕๕๓, หน้า ๓๔ – ๓๕.

ซึ่งการจำกัดสถานที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการห้ามผู้ขับขี่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่ขับขี่มีความเหมาะสมพอสมควร ประกอบกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็ได้ห้ามมิให้ผู้ขับขี่บริโภคในขณะที่มาสุราอยู่แล้ว แต่การจำกัดสถานที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการห้ามผู้โดยสารบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่โดยสารอยู่ในรถหรือบนรถทุกชนิดนั้น จะทำให้วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ บรรลุผล โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับประชาชนหรือเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจนเกินความจำเป็น และเกิดดุลยภาพระหว่างความเสียหายหรือสิทธิและเสรีภาพที่ถูกจำกัดของประชาชนกับประโยชน์ของมหาชนจริงหรือไม่ กล่าวคือ มีความเหมาะสม พอเหมาะพอประมาณ และสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนหรือไม่ ยังเป็นที่สงสัย ซึ่งการออกกฎโดยการห้ามผู้โดยสารบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่โดยสารอยู่ในรถหรือบนรถดังกล่าวอาจขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรืออาจขัดหลักความได้สัดส่วนที่เป็นหลักรัฐธรรมนูญทั่วไป หรืออาจเป็นการออกกฎที่เกินไปจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่เป็นแหล่งที่มาในการออกกฎนั้นก็ได้ และอาจใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ^{๑๐}

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสถานที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่จะกำหนดห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะในสถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุข สถานราชการ สำนักงาน และในยานพาหนะขนส่งมวลชน และเมื่อพิจารณากฎหมายจราจรของประเทศญี่ปุ่น ประเทศที่มีความปลอดภัยในท้องถนนมากที่สุดในโลก ก็พบว่า กฎหมายจราจร มาตรา ๖๕ ห้ามเฉพาะในกรณีดังนี้ วรรคหนึ่งห้ามมิให้ขับขี่ยานพาหนะในขณะที่มีแอลกอฮอล์ในร่างกาย วรรคสองห้ามมิให้ดื่มหรือให้ใช้ยานพาหนะแก่ผู้ที่นำวิตกว่าจะกระทำผิดตามวรรคหนึ่ง วรรคสามห้ามให้สุราหรือสนับสนุนการดื่มแก่ผู้ที่นำวิตกว่าจะกระทำผิดตามวรรคหนึ่ง และวรรคสี่ห้ามร้องขอหรือให้वानให้ผู้อื่นขับขี่ยานพาหนะไปส่งตน โดยที่รู้อยู่แล้วว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้ที่มีแอลกอฮอล์ในร่างกาย อีกทั้งห้ามร่วมโดยสารไปในยานพาหนะที่ขับขี่โดยบุคคลที่กระทำผิดตามวรรคหนึ่งด้วย^{๑๑} ซึ่งแตกต่างจากบทบัญญัติของกฎหมายไทย

๔. บทสรุป

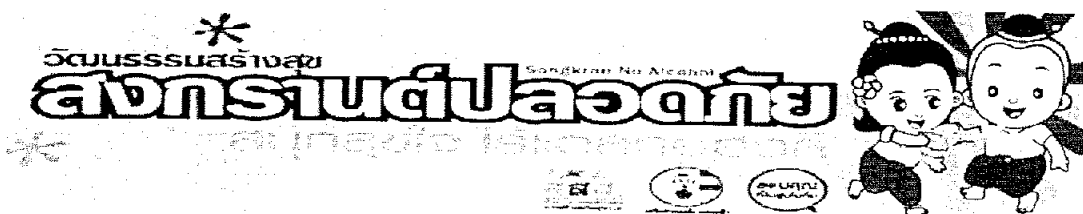
“เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” มิใช่เครื่องดื่มธรรมดาทั่วไป แต่หากผู้บริโภคหรือดื่มแล้วจะก่อให้เกิดการเสพติด ซึ่งพิษจากแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดโรคเรื้อรัง เช่น มะเร็งตับ ความดันโลหิตสูง หัวใจ เส้นเลือดในสมองแตก และก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยยังมีปริมาณที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุจราจรและ

^{๑๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖

^{๑๑} รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้.

^{๑๒} ข้อมูลจากเว็บไซต์ไทยออนไลน์เพื่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น : www.j-campus.com/article/view.php?id=1012.

การแก้ไขปัญหามาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะขับขี่หรือในขณะโดยสารรถ อย่างไรก็ตาม การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่คือนั้นต้องใช้หลาย ๆ มาตรการควบคู่กันไป มาตรการที่ใช้ต้องมีความเหมาะสมและชัดเจน และต้องคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภค ประชาชนทั่วไป และผู้ประกอบการประกอบด้วย ตลอดจนต้องมีการปลูกจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงพิษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และควรมีการรณรงค์ให้มีการลดปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรโดยรวมด้วย โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงจะประสบผลสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนคนไทย.

ขอเชิญชวน ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่
สนข. ทุกท่านมีส่วนร่วมในการปฎิญาณตน
งดดื่มสุราในช่วงเข้าพรรษา ในกิจกรรม

"งดดื่มสุราแห่งชาติ ทำความดีถวายในหลวง"

งดเหล้าเข้าพรรษาคูณก็ทำได้..ด้วยความปรารถนาดี จาก สนข.